

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
(О. Б. Жильцов)
« 01 » 2020р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Логоритміка зі спеціальними методиками когнітивного розвитку із
сенсомоторною складовою»
Змістовий модуль «Логопедична ритміка з методикою»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	перший (бакалаврський) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2020

Розробники:

Тичина К. О., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;

Викладачі:

Тичина К. О., кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 29.08. 2019 р. № 8

Завідувач кафедри _____ (О. В. Мартинчук)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми _____ 016.00.01 Логопедія)

(назва освітньої програми)

29.08. 2019 р.

Керівник освітньої програми _____ (О. В. Мартинчук)

(підпис)

Робочу програму перевірено

02.09. 2019 р.

Заступник директора/декана _____ (Р. О. Павлюк)

(підпис)

Пролонговано:

на 20 20 / 20 21 н.р. _____ Мартинчук ОВ « 27 » серпня 20 20 р.

Протокол № 13

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), « __ » _____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), « __ » _____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), « __ » _____ 20__ р.

Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
<i>Змістовий модуль: «Логопедична ритміка з методикою»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	-
Курс	3	-
Семестр	5	-
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	10	-
Самостійна робота	18	-
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити з особливостями психомоторної сфери у дітей з тяжкими порушеннями мовлення та сформувати уміння проводити логоритмічні заняття з урахуванням вимог, які висуваються на сучасному етапі до вчителя-логопеда.

Завдання навчальної дисципліни:

- формувати загальні компетентності: комунікативну, міжособистісну взаємодію, інформаційно-комунікаційну, креативну самоосвітню;
- формувати фахові компетентності: організаційну, теоретико-методологічну, психолого-педагогічну, методичну, спеціально-педагогічну, спеціально-методичну, медико-біологічну, психолінгвістичну, проєктувальну, консультативну, логодіагностичну та логокорекційну;
- забезпечити набуття практичних навичок при формуванні логодіагностичної та логокорекційної фахових компетентностей у Центрі практичної підготовки «Логотренажер».

3. Результати навчання за дисципліною:

- знати функціонування мовленнєворухових систем у дітей;
- уміти визначати сутність логопедичної ритміки у роботі з дітьми з порушеннями мовлення;
- володіти методикою проведення логоритмічних занять у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення;
- уміти визначати стан сформованості мовлення у різні вікові періоди розвитку дитячого організму; знання і розуміння етапів розвитку мовленнєвої діяльності людини та здійснювати вибір технологій мовленнєвого розвитку дітей раннього, дошкільного і молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами;

- володіти методикою проведення логоритмічних занять з дітьми різного віку, які мають дислалію, ринолалію, дизартрію, порушення голосу, ФФНМ, ЗНМ, порушення темпо-ритмічної сторони мовлення, алалію, афазію, порушення писемного та системні порушення мовлення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки							
Тема 1. Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки	6	2	-	2	-	-	2
Тема 2. Обстеження психоторних функцій у дітей з ТПМ	6	2	-	2	-	-	2
Тема 3. Принципи та засоби логопедичної ритміки	6	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	-	6	-	-	6
Змістовий модуль 2. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ТПМ							
Тема 1. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ФФНМ	7	2	-	2	-	-	3
Тема 2. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ЗНМ	7	2	-	2	-	-	3
Тема 3. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з заїканням	7	2	-	2	-	-	3
Тема 4. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми, що мають системні порушення мовлення	7	2	-	2	-	-	3
Модульний контроль	2						
Разом	30	8	-	8	-	-	12
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Усього	60	14	-	14	-	-	18

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні питання логопедичної ритміки

Тема 1. Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки

Основні поняття логопедичної ритміки. Сучасні уявлення про значення ритму для розвитку рухової сфери. Психофізіологічні механізми взаємодії рухів та мовлення. Особливості логопедичної ритміки.

Ключові слова: рух, рухова навичка, рухові вміння, ритм, кінезітерапія, лікувальна ритміка, логопедична ритміка.

Тема 2. Обстеження психоторних функцій у дітей з ТПМ

Закономірності розвитку моторики у дітей в нормі та при патології. Методи обстеження моторних функцій. Обстеження стану психомоторних функцій у осіб з порушеннями мовлення (за методикою Г. Волкової). Обстеження моторних функцій у дітей із заїканням (за методикою Н. Ричкової). Обстеження стану моторних функцій у дітей дошкільного віку з дизартрією (за методикою Г. Бабіної, Ю. Гаркуши, Т. Волосовець, Р. Ідес). Нейропсихологічне обстеження (за методикою А. Семенович).

Ключові слова: моторика, психомоторика, моторні функції, нейропсихологія.

Тема 3. Принципи та засоби логопедичної ритміки

Принципи логопедичної ритміки. Музично-рухові засоби логопедичної ритміки. Мовленнєво-рухові засоби логопедичної ритміки.

Ключові слова: регуляція, м'язевий тонус, оральний праксис, темп, музичний темп.

Змістовий модуль 2. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ТПМ

Тема 1. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ФФНМ

Психолого-педагогічна характеристика дітей з ФФНМ. Особливості використання засобів логоритміки під час подолання ФФНМ у дітей. Зміст і структура занять з логопедичної ритміки для дітей з ФФНМ.

Ключові слова: фонетико-фонематичний недорозвиток мовлення, фізіологічний слух, фонематичний слух, фонематичні процеси

Тема 2. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ЗНМ

Психолого-педагогічна характеристика дітей з ЗНМ. Особливості використання засобів логоритміки під час подолання ЗНМ у дітей. Зміст і структура занять з логопедичної ритміки для дітей з ЗНМ.

Ключові слова: загальний недорозвиток мовлення, лексика, граматики, зв'язне мовлення

Тема 3. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з заїканням

Психолого-педагогічна характеристика дітей з заїканням. Особливості використання засобів логоритміки під час подолання заїканням у дітей. Зміст і структура занять з логопедичної ритміки для дітей із заїканням.

Ключові слова: заїкання, невротична форма, неврозоподібна форма заїкання

Тема 4. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми із системними порушеннями мовлення

Психолого-педагогічна характеристика дітей із системними порушеннями мовлення. Особливості використання засобів логоритміки під час подолання системних порушень мовлення у дітей. Зміст і структура занять з логопедичної ритміки для дітей з системними порушеннями мовлення.

Ключові слова: системні порушення мовлення, діти із системними порушеннями мовлення

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	3	20	4	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		-	66	-	73
Максимальна кількість балів: 139					
Розрахунок коефіцієнта: $139:100=1,39$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовний модуль 1.. Загальні питання логопедичної ритміки

Тема 1. Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки

Написати тези на тему «Історія становлення логопедичної ритміки» (обсяг 250-300 слів).

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу – 2 бал, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без

орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал, здатність до дотримання вимог щодо обсягу – 1 бал.

Тема 2. Обстеження психоторних функцій у дітей з ТПМ

Скласти картку обстеження стану психомоторних функцій у осіб з порушеннями мовлення (оформити картку у вигляді таблиці з критеріями оцінювання).

Критерії оцінювання: здатність до коректного і науково виваженого аналізу теоретичного матеріалу – 2 бал, здатність до логічного структурування матеріалу – 1 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал, здатність до дотримання вимог щодо оформлення – 1 бал.

Тема 3. Принципи та засоби логопедичної ритміки

1. Створити шаблон картотеки «Музично-рухові засоби логопедичної ритміки» (приклад 1 вправи додається) та шаблон картотеки «Мовленнєво-рухові засоби логопедичної ритміки» (приклад 1 вправи додається).

Критерії оцінювання: творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бали, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Змістовий модуль 2. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ТПМ

Тема 4. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ФФНМ

Скласти конспект логоритмічного заняття для дітей із ФФНМ.

Критерії оцінювання: творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бали, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 5. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ЗНМ

Скласти конспект логоритмічного заняття для дітей із ЗНМ (рівень ЗНМ та вік дітей – за вибором студента).

Критерії оцінювання: творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бали, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 6. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з заїканням

Скласти конспект логоритмічного заняття для дітей із заїканням (форма заїкання та вік дітей – за вибором студента).

Критерії оцінювання: творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бали, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

Тема 7. Методика проведення логоритмічних занять з дітьми із системними порушеннями мовлення

Скласти конспект логоритмічного заняття для дітей із системними порушеннями мовлення (нозологія та вік дітей – за вибором студента).

Критерії оцінювання: творчого і науково виваженого обґрунтування власної позиції у процесі розкриття теми – 2 бали, здатність до логічного структурування матеріалу – 2 бал, здатність до грамотної (без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок) презентації матеріалу – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Письмова робота, яка складається з 10 тестів (5 балів) та розгорнутої відповіді на 1 теоретичне питання (10 балів) та 1 практичне питання (10 балів).

Критерії оцінювання тестових завдань: максимальна кількість балів за виконання тестових завдань 10. Кожне завдання оцінюється в 1 бал.

Критерії оцінювання теоретичних завдань: максимальна кількість балів за кожне виконане завдання 10. У відповіді студента оцінюється: ґрунтовність та чіткість викладу інформації; аргументація визначених положень; змістовність та логічність відповіді.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Питання репродуктивного характеру:

1. Назвіть принципи логопедичної ритміки.
2. Назвіть музично-рухові засоби логопедичної ритміки.
3. Назвіть мовленнєво-рухові засоби логопедичної ритміки.
4. Назвіть методи обстеження моторних функцій.
5. Назвіть психофізіологічні механізми взаємодії рухів та мовлення.
6. Назвіть основні етапи обстеження моторних функцій у дітей з порушенням мовлення.

Питання аналітичного характеру:

7. Розкрийте сучасні уявлення про значення ритму для розвитку рухової сфери.
8. Розкрийте особливості використання засобів логоритміки під час подолання ФФНМ у дітей.
9. Розкрийте особливості використання засобів логоритміки під час подолання ЗНМ у дітей.
10. Розкрийте особливості використання засобів логоритміки під час подолання заїканням у дітей.
11. Розкрийте особливості обстеження моторних функцій у дітей із заїканням (за методикою Н. Ричкової).
12. Розкрийте особливості обстеження стану моторних функцій у дітей дошкільного віку з дизартрією (за методикою Г. Бабіної, Ю. Гаркуши, Т. Волосовець, Р. Ідес).

Питання практичного характеру:

13. Складіть план-конспект логоритмічного заняття для дітей із ФФНМ на тему «Подорож до зимового лісу».
14. Складіть план-конспект логоритмічного заняття для дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ I-II рівня на тему «Свійські тварини».
15. Складіть план-конспект логоритмічного заняття для дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ I-III рівня на тему «Лісові мешканці».
16. Складіть план-конспект логоритмічного заняття для дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ II-III рівня на тему «В гостях у казки».
17. Складіть план-конспект логоритмічного заняття для дітей середнього дошкільного віку із заїканням на тему «Зимуючі птахи».
18. Складіть план-конспект логоритмічного заняття для дітей старшого дошкільного віку із заїканням на тему «Зимові забави».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни «Спеціальні методики навчання і розвитку дітей з порушеннями мовлення» Змістовий модуль «Логопедична ритміка з методикою»

Разом 60 год., із них: 14 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 18 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль, семестровий контроль – 10 год.

Модулі	Змістовий модуль I (66 балів)			Змістовний модуль II (73 бали)			
Назва модуля	Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки			Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ТПМ			
	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки	Обстеження психоторних функцій у дітей з ТПМ	Принципи та засоби логопедичної ритміки	Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ФФНМ	Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з ЗНМ	Методика проведення логоритмічних занять з дітьми з заїканням	Методика проведення логоритмічних занять з дітьми, що мають СПМ
Відвідування лекцій	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських та практичних занять	Науково-теоретичні основи логопедичної ритміки (1 бал)	Обстеження психоторних функцій у дітей з ТПМ (1 бал)	Принципи та засоби логопедичної ритміки (1 бал)	Особливості проведення логоритмічних занять з дітьми з ФФНМ (1 бал)	Особливості проведення логоритмічних занять з дітьми з ЗНМ (1 бал)	Особливості проведення логоритмічних занять з дітьми з заїканням (1 бал)	Особливості проведення логоритмічних занять з дітьми, що мають СПМ (1 бал)
Робота на семінарському занятті	10 балів		10 балів	10 балів		10 балів	
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточ. контр.	Модульна контрольна робота (25балів)			Модульна контрольна робота (25балів)			
Розрахунок коефіцієнта: 139:100=1,39							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Бабяк О.О. Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcijni-programi>
2. Заняття з логоритміки в групах для дітей із заїкуванням. Методичні рекомендації. Під ред. А.В. Щолохової, Р.А. Юрової. – К.: НМЦСО, 2000.
3. Картава Ю.А. Програма з ритміки для дітей дошкільного віку з порушеннями зору. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. – 40 с.
4. Куравська Л.С. Програма з логоритміки для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcijni-programi/dlya-ditej-z-tyazhkimi-porushennyami-movlennya>
5. Чеснокова Л. В., Золотарьова О. І. Заняття з логоритміки для дітей із вадами мовлення. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 160 с.
6. Літовченко О. В. Сучасні підходи до комплексної психокорекційної роботи з подолання заїкання у дошкільників. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*, 2019. № 3 (128). С. 104-109.

Додаткова

1. Забара О.В. З історії виникнення логопедичної ритміки. *Логопед.* – № 10. – 2012. – С. 8–12
2. Рібцун Ю. В. Дошкільнятко: корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : навч.-метод. посіб. – К., 2014. – 238 с.
3. Сиротюк А. Розвивальна кінезіологічна програма. *Психолог.* – № 46, 2003.
4. Сухар В. Л. Логоритмічні заняття в ДНЗ. 3—4 роки. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011.— 160 с.

9. Додаткові ресурси (за наявності)